

Hjemmeværnsforeningerne

TIDSLINJE 1945 - 1949

1945

Danmarks befrielse den 5. maj 1945

Anden Verdenskrig slutter

FN bliver oprettet

1946

Hjemmeværnsforeningerne oprettes

Danmarks Lottekorps og foreningen Kvindelige Marinere oprettes

1948

Lov af 16. juli 1948 om hjemmevernets ordning vedtages

1949

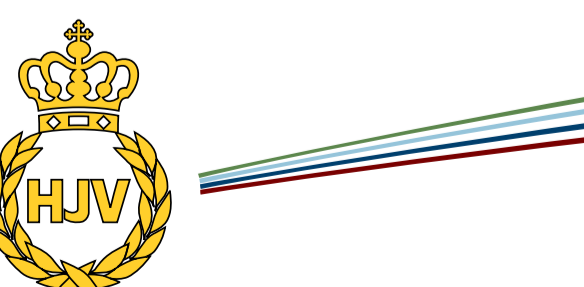
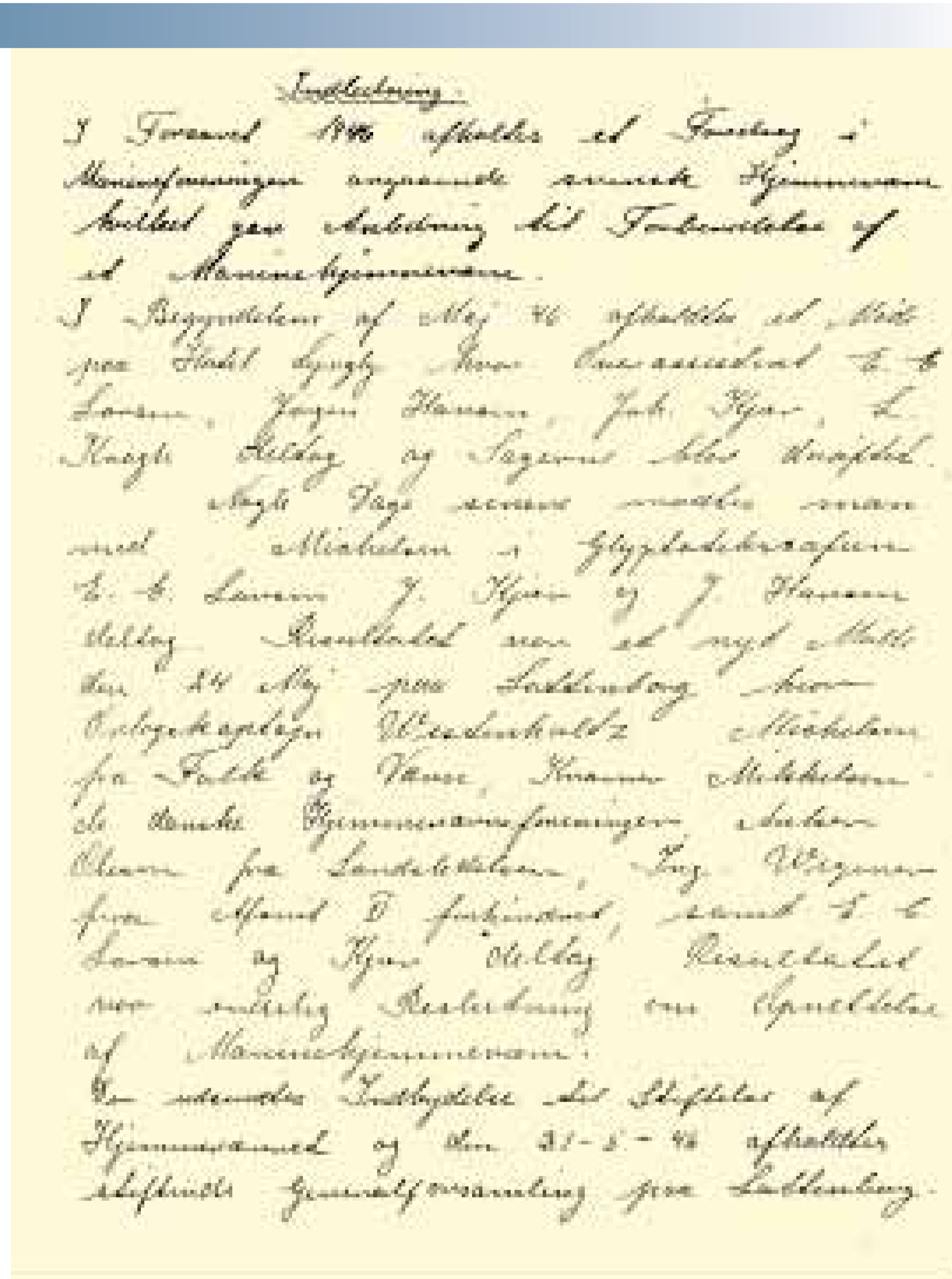
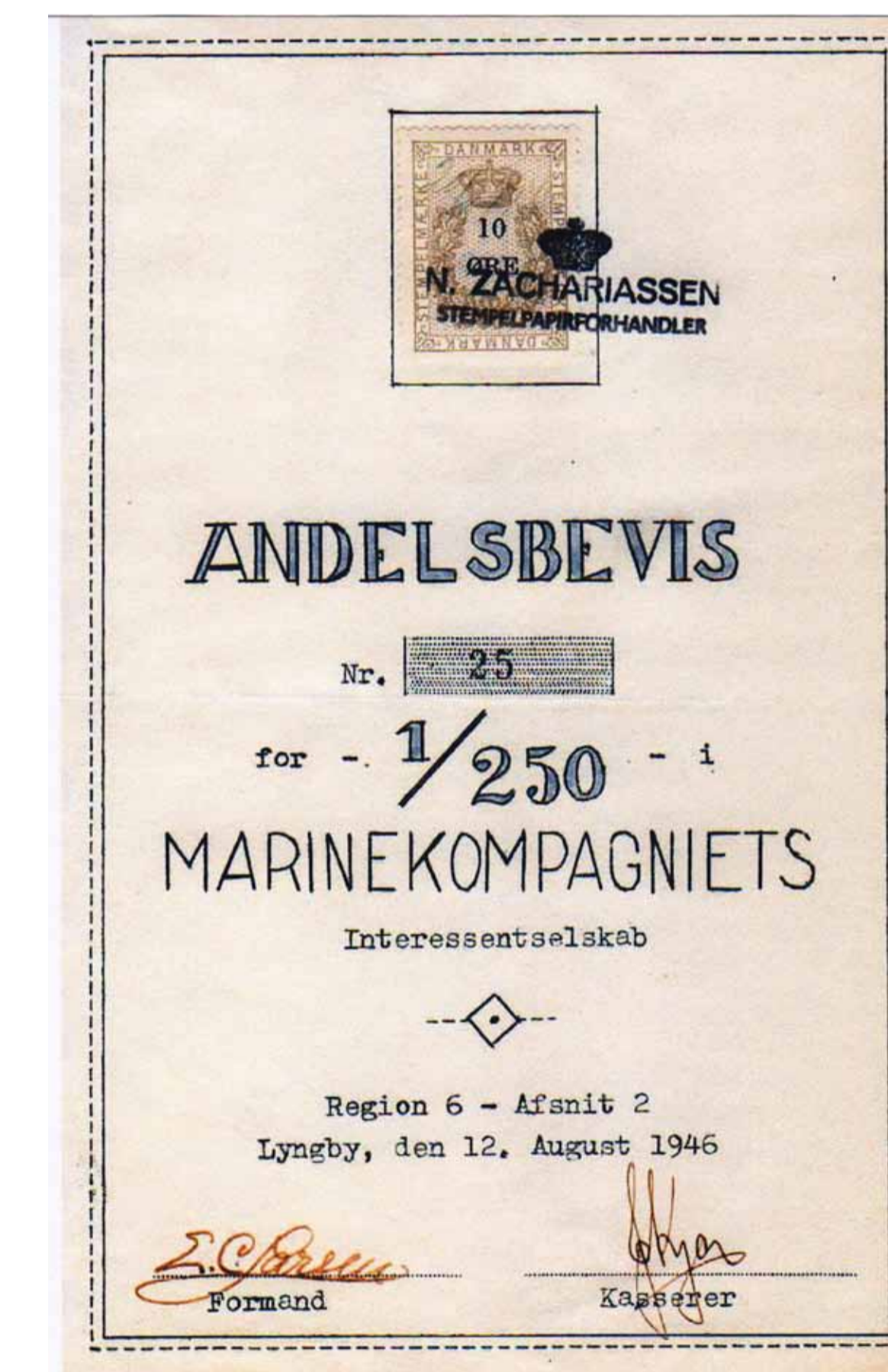
Hjemmeværnet oprettes den 1. april 1949

NATO etableres. Danmark er med sammen med 11 andre lande

Danmarks første marinehjemmeværnsflotille startede som en udløber af marineforeningen i Lyngby. Her stiftede en flok energiske marinere den 31. maj 1946 **Marinekompagniet** det, der i dag er kendt som Hjemmeværnsflotille 363 Skovshoved.

Hjemmeværnsforeningerne med de fortsat aktive modstandsfolk var på det tidspunkt stadig opdelt i modstandsbevægelsens syv regioner. Det nye marinekompagni i Lyngby blev lagt under Region 6 Storkøbenhavn.

Marinekompagniet startede på bar bund, så for at købe en motorbåd til den maritime træning blev der udstedt og solgt andelsbeviser til 2.50 kr. stykket. Meget kendetegnende for den **lokale idérigdom og det lokale initiativ**, der både dengang og i dag kendetegner marinehjemmeværnet.

HAVMILJØ OG SIKKERHED TIL SØS

Marinehjemmeværnet, barn af modstandsbevægelsen og lillebror til Søværnet, kan i 2012 fejre 60 års jubilæum.

Mærkesagen for marinehjemmeværnet i dag er sikkerhed til søs, og det har det altid været. Hovedopgaverne er farvandsovervågning for Søværnet, eftersøgning og redning til søs og beskyttelse af havmiljøet. Der samarbejdes også med politi og SKAT, når de skal patruljere til søs, og med havforskere, når de skal på havet.

Maritime Force Protection-enheder samarbejder med Søværnet omkring bevogtning af orlogsskibe, og med politiet i kystnære opgaver fra gummibåd.

Marinehjemmeværnet indsættes i gennemsnit 5 gange om dagen til opgaver for samfundet og for Søværnet, og de 30 fartøjer sejler tilsammen over 21.000 timer om året.

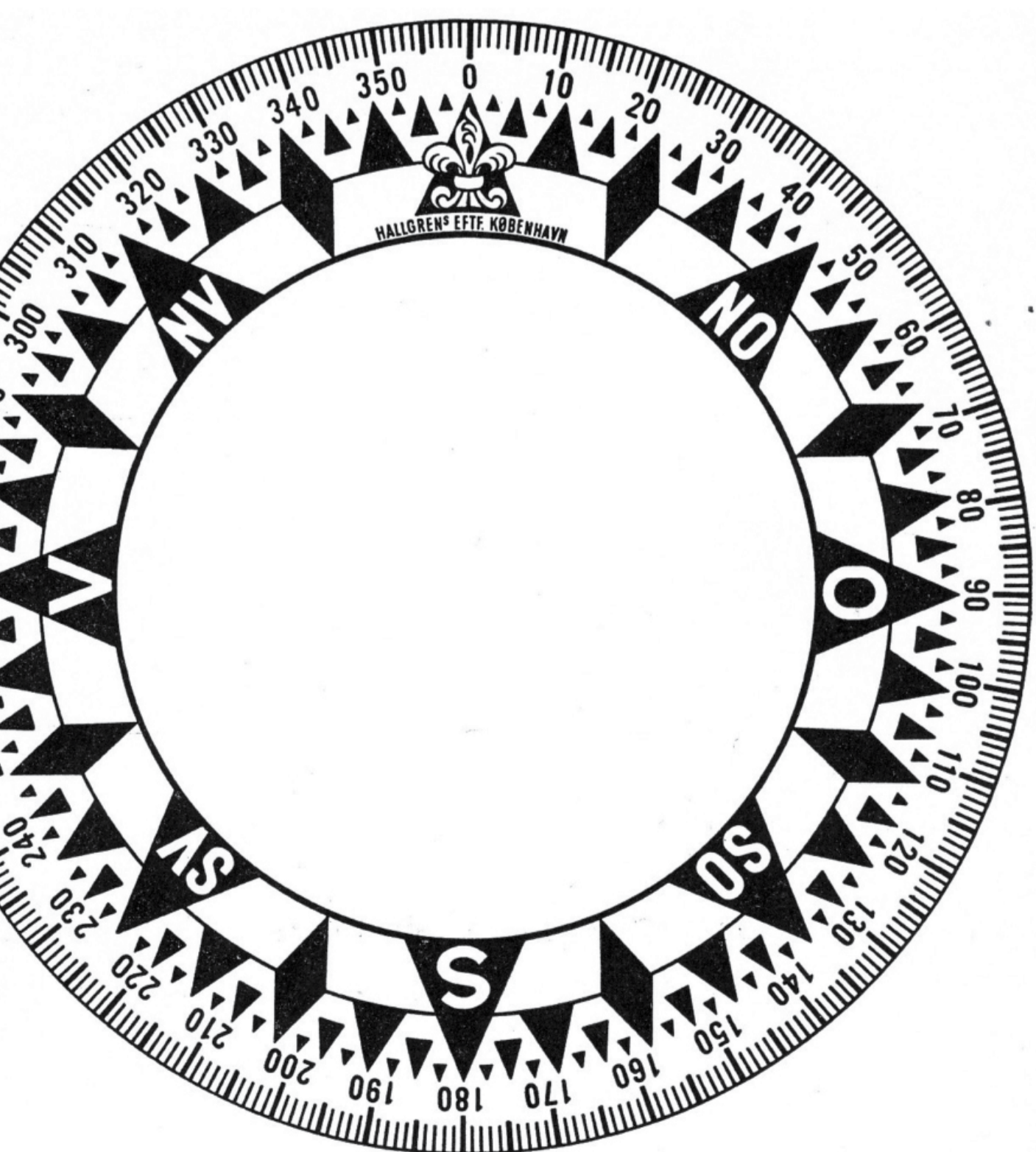
60ÅR

Marinehjemmeværnet

Det Maritime Hjemmeværn

De første uniformer var australske batledress, som blev farvet blå. Desværre for marinerne smittede den blå farve af, når stoffet blev vådt.

60ÅR
Marinehjemmeværnet

Allerede ved oprettelsen af Hjemmeværnet den 1. april 1949 var der åbnet mulighed for at løse opgaver for **Søværnskommando**. Derfor arbejdede man fra 1949 målrettet for at oprette maritime afdelinger under Hjemmeværnet, og i løbet af 1950 blev hele 14 flotillechefer udnævnt.

Ved revision af hjemmeværnsloven den 23. april 1952 oprettede man **Det Maritime Hjemmeværn**, som Marinehjemmeværnet hed dengang. Opgaven var at støtte Søværnets opgaver blandt andet med **observationstjeneste under sejlads**.

Flotillerne arbejdede hårdt for at renovere og indrette kommandostationer og mødelokaler med lokalt initiativ og opfindsomhed. Lokalerne kunne være alt fra gamle skurvogne eller loftsrum på den lokale skole til havnelodsbygninger og efterladte tyske bunkers.

Marinestation Slipshavn blev fra starten befalingsmandsskole og uddannelsessted for Det Maritime Hjemmeværn med instruktører fra Søværnet. Skydning med håndvåben blev en væsentlig del af uddannelsen i den første tid.

TIDSLINJE

1950 - 1959

1950

Koreakrigen bryder ud

Atomkapløbet mellem øst og vest begynder

1952

Kvindeligt Marinekorps tilknyttes hjemmeværnet

1952

Det Maritime Hjemmeværn oprettes

1955

Warszawapagten underskrives.

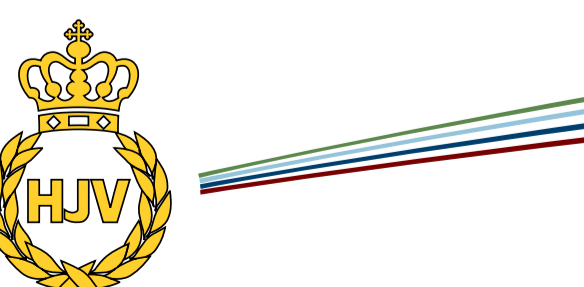
1956

Sovjetisk invasion af Ungarn knuser den ungarske opstand

Søværnet overdrager Marinestation Slipshavn til Det Maritime Hjemmeværn.

1957 - 58

Tre trækuttere, MHV 70-klassen, bygges på Orlogsværftet i København.

Da Det Maritime Hjemmeværn blev oprettet, rådede man over en flåde, der omfattede:

- Tre kuttere udlånt af Søværnet
- Syv motorbåde, hvoraf tre var udlånt af Søværnet
- 15 rofartøjer

I den første periode lånte man skibe lokalt eller fik dem doneret. Flere både kom til fra Søværnet, og i slutningen af 60'erne blev der bygget tre nye træ-kuttere af **MHV 70-klassen** til Det Maritime Hjemmeværn.

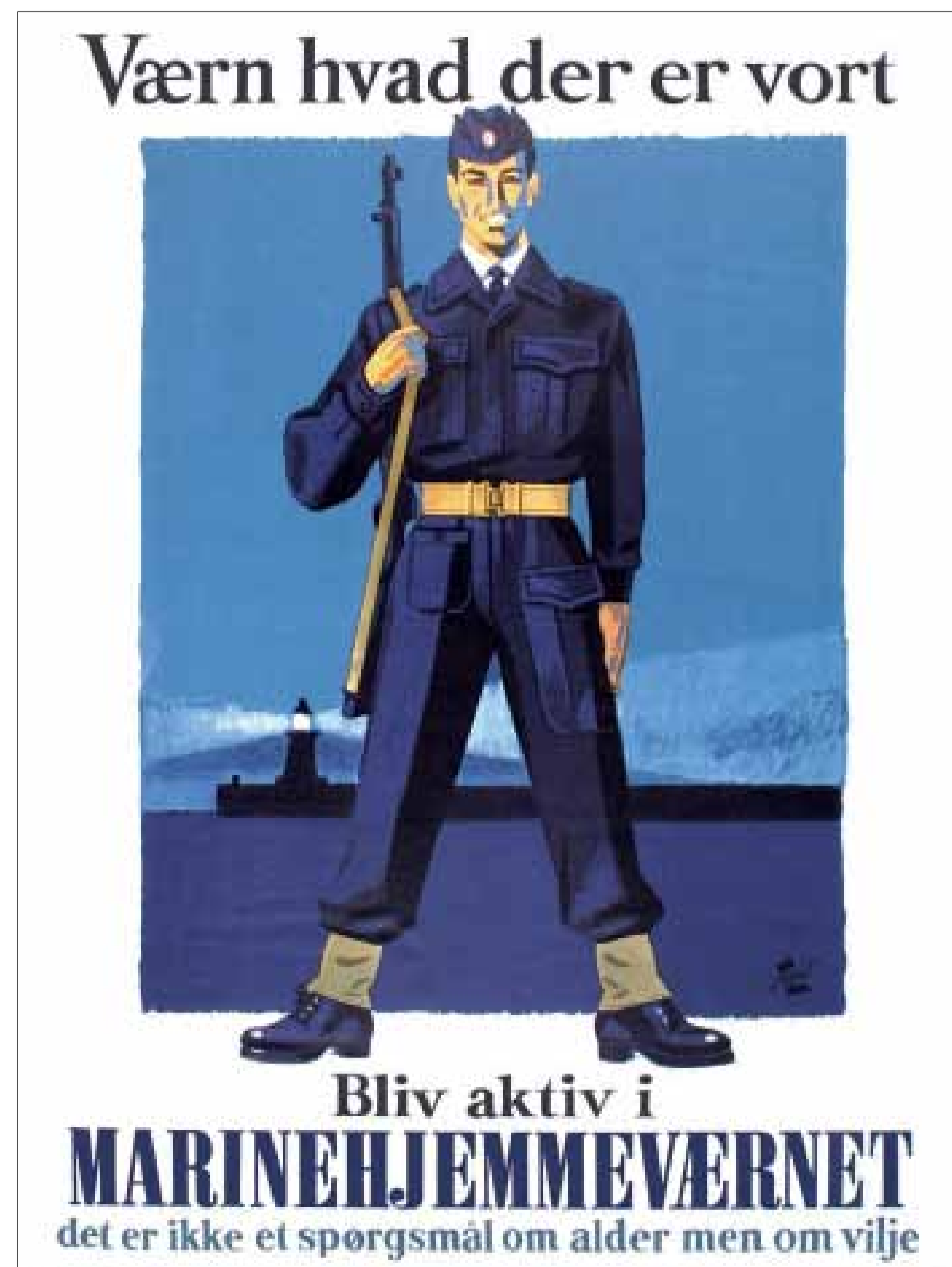

Marinestation Slipshavn ved Nyborg blev marinehjemmeværnets skole i 1952. Slipshavn har været et vigtigt samlingssted for medlemmerne lige siden.

Kold krig: Optrapningen

1960'erne var i høj grad præget af **den kolde krig** mellem Warszawaagtlandene og NATO (især USA og Sovjetunionen)

Den russiske østersøflåde blev moderniseret og voksede kraftigt gennem årtiet. Russiske fly og flådestyrker øvede meget tæt på dansk territorium, og de danske stræder blev gennemsejlet af flere og flere russiske flådefartøjer. Det skabte usikkerhed.

Også Sovjetunionens invasioner af først Ungarn og siden Tjekkoslovakiet vakte bekymring. Dele af marinehjemmeværnet blev sat i **skærpet opmærksomhed**, og flotillecheferne fik til opgave at holde Hjemmeværnskommandoen informeret om bevægelserne til søs.

Marinehjemmeværnets øvelsesvirksomhed blev intensiveret. Der blev øvet skydning med 40 mm kanon på land, og om bord på skibene blev der placeret 20 mm maskinkanoner. Desuden iværksatte man **øget patruljering** i de nære farvande, og observationsmeldinger under sejlads blev en af de helt store opgaver.

I tilfælde af krise eller krig var marinehjemmeværnet i denne periode de første til at bevogte de danske havne samt til at rapportere, hvis man mødte fremmede fartøjer i dansk farvand.

Marinehjemmeværnet befandt sig samtidig stadig i sin **pionértid**. Flotillerne var under opbygning, uddannelserne var ved at blive udviklet, og man var i gang med at anskaffe alt det udstyr, man havde brug for til skibe, kommandostationer og personlig udrustning.

TIDSLINJE

1960 - 1969

1960 - 67

Søværnet overdrager syv minestrygere til marinehjemmeværnet kaldet MHV 80-klassen

1961

Berlinmuren opføres

Kvindekorpset optages i hjemmeværnet

Det Maritime Hjemmeværn skifter navn til marinehjemmeværnet.

1962

Cubakrisen

1965

Vietnamkrigen eskalerer

1968

Sovjetunionen invaderer Tjekkoslovakiet

Redning i Østersøen

På et togt til Bornholm med det nye MHV 75-fartøj fandt en besætning fra Rødby sig midt i en redningsaktion. Undervejs til Rønne opdagede de to østtyske bådflugtninge i en lille båd midt i Østersøen. Sagen vakte stor opsigt, og i et TV-interview fortalte fartøjsfører Erik Børre, hvordan de to flygtninge pludselig var på siden af fartøjet. Redningen af de to mænd gjorde det til hans bedste dag i marinehjemmeværnet, sagde han. Netop redning og eftersøgning blev da også en fast del af marinehjemmeværnets uddannelse.

Marinehjemmeværnets skibe var i 60'erne stadig en meget blandet landhandel, men med de tre nye kuttere af **MHV 70-klassen** og de syv tidligere ministrygere af MHV 80-klassen var fundamentet til en mere solid flåde ved at være lagt.

'Det var min bedste dag i marinehjemmeværnet'. Sådan beskrev fartøjsfører Erik Børre på TV redningen af de østtyske flygtninge.

Kold krig: Balancegangen

Den kolde krig og oprustningen af Warszawapagtens flåde i Østersøen gav mange politiske, diplomatiske og efterretningsmæssige udfordringer for Danmark i 70'erne. Warszawapagten holdt store flådeøvelser tæt på dansk territorium, som blev modsvaret af store NATO-flådeøvelser i Østersøen.

Behovet for **overvågnings-, efterretnings- og varslings-systemer** var stort, så marinehjemmeværnet observerede stadig. Redningsopgaverne var også under udvikling. Der blev gennemført alarmeringsøvelser, og Søværnet var begyndt at regne med marinehjemmeværnets støtte.

Slaget ved Gedser

Det nye skib MHV 94 fra flotillen i Sønderborg var en sommerdag på vej fra Lübeck til Holmen, da man observerede det østtyske orlogsfartøj KOMET af Kondor-klassen. KOMET fulgte MHV 94 i et par timer, og pludselig satte det farten op. Da KOMET sejlede forbi MHV 94, skar det stik imod alle søfartsregler ind foran, så de to skibe kolliderede med et brag. KOMET sejlede videre.

Ingen kom noget til, men MHV 94 havde ved sammenstødet fået en bule og et hul i skroget. Et besætningsmedlem tog billeder af episoden, som et par dage senere blev slået op i Ekstra Bladet. I den efterfølgende korrespondance mellem de danske og østtyske myndigheder fralagde østtyskerne sig ethvert ansvar for hændelsen.

TIDSLINJE

1970 – 1979

1973

Vietnam-krigen afsluttes

Danmark bliver medlem af EF

Oliekrisen rammer

Hjemmeværnskommandoen og Marinehjemmeværnsdistrikt 1, 2 og 3 oprettes

1973 – 74

Seks fartøjer af MHV 90-klassen bygges til marinehjemmeværnet.

1978

De tre første fartøjer af MHV 20-klassen bygges til marinehjemmeværnet

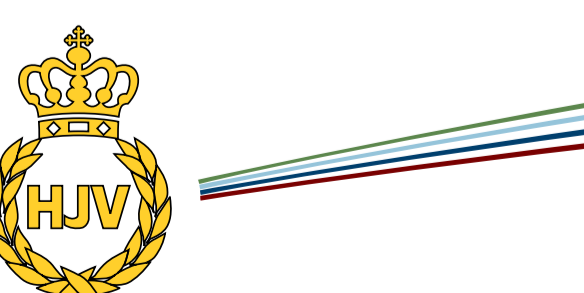
Marinehjemmeværnet fik i 70'erne bygget to nye skibsklasser:

Seks fartøjer af **MHV 90-klassen** bygget i stål på henholdsvis Sakskøbing Maskinfabrik og Skibsværft og Svendborg Skibsværft.

Tre fartøjer af **MHV 20-klassen** i glasfiber, som blev bygget på Ejvinds plasticjolle- og bådeværft i Rantzausminde.

Flotillemærker

Mod nye tider

Russisk landgangsfartøj i dansk farvand observeret under farvandsovervågning.

1980'erne blev en afgørende tid mod afslutningen af den kolde krig. I Danmark startede perioden med **fodnotepolitiken**, som medførte en række danske forbehold i forhold til NATOs politik. Og der blæste nye vinde med den nye leder af Sovjetunionen, Mikhail Gorbatsjov, som introducerede glasnost (åbenhed) og perestrojka (omstrukturering).

Der var dog stadig stort fokus på østlandenes flådefartøjer og andre mistænkelige skibe, som blev fulgt nøje gennem de danske farvande.

Marinehjemmeværnets **samarbejde med Søværnet** blev intensiveret, og i et direktiv fra Forsvarskommandoen om hjemmeværnets anvendelse blev opgaverne nu beskrevet.

- Farvandsovervågning
- Anløbskontrol samt overvågning af havne
- Bevogtning og sikring
- Eftersøgnings- og redningstjeneste
- Assistance til skibe i havn
- ABC-rapportering
- Afgivelse af personel til Søværnets tjenesteområder
- Bistand til de regionale styrkers forsvars- og ødelæggelsesforanstaltninger i havnene.

Marinehjemmeværnet havde også opgaver ved beredskabet omkring det svenske atomkraftværk Barsebäck og støtte til kapsejladser mm. Alle flotiller havde alarmeringslister til redningsopgaverne for Søværnet, og man deltog i **NATO-øvelserne**, hvor der blev høstet gode erfaringer og ros fra Søværnet.

TIDSLINJE

1980 - 1989

1980 - 1982

Tre fartøjer af MHV 20-klassen bygges til marinehjemmeværnet

1981

Mikhail Gorbatsjov bliver Sovjetunionens nye leder

1988

Mikhail Gorbatsjov indretter sin reform af Sovjetunionen

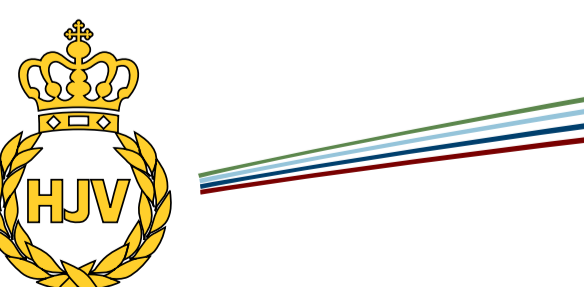
Alle fartøjer i marinehjemmeværnet får navne

1989

Berlinmuren falder

Kvindekorpset i hjemmeværnet nedlægges og Tjenestestedskorpset oprettes

Kvinder kan nu blive både gaster og flotillechefer i marinehjemmeværnet

Efter en konkurrence og afstemning fandt man i 1988 frem til **skibsnavne** til alle marinehjemmeværnets fartøjer. De skulle ikke længere bare hedde MHV og et nummer. De blev opkaldt efter:

- Modstandsbevægelsens modstandsgrupper og Illegale blade. Et naturligt valg, da hele hjemmeværnet er opstået i forlængelse af modstandsbevægelsen.
- Stjerner og stjernebilleder, som jo har været søfolks pejlemærker til navigation i århundreder.
- Danske øer. Ø-navnene arvede marinehjemmeværnet fra Søværnet med 80-klassen, som havde navne allerede inden 1988.

Navnene fastholdes. Når nye fartøjer i Marinehjemmeværnet er blevet navngivet, overtager de navnene fra de fartøjer, der er udgået.

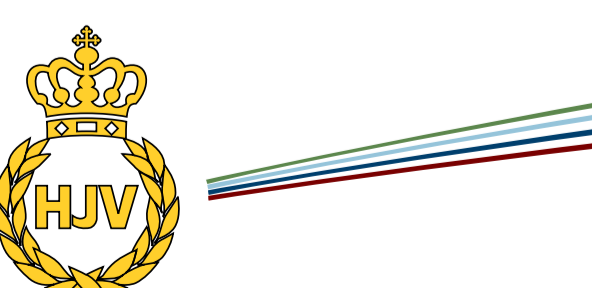

Kvinderne fik i 1989 endelig mulighed for at deltage til søs og modtage den nødvendige uddannelse.

De kunne nu blive gaster på lige fod med mændene, og de kunne dermed også blive flotillechefer.

Flotillemærker

Den nye verdensorden

1990'erne blev banebrydende for marinehjemmeværnet på mange måder. Den sikkerhedspolitiske situation ændrede sig med **murens fald**. Den militære trussel mod dansk territorium var ikke længere en hovedopgave, selvom opsynet med skibstrafikken stadig var det.

I løbet af 1990'erne kom der øget fokus på opgaverne med at støtte Søværnets **miljøberedskab og søredningstjenesten**. Disse to opgaver blev sammen med den basale sømandsuddannelse hovedtemaerne i marinehjemmeværnets uddannelse af nye gaster.

I 1992 kunne marinehjemmeværnet fejre 50 års jubilæum i Nyborg. Kongehuset og Søværnet deltog i fejringen. Søværnet understregede ved den lejlighed, hvordan marinehjemmeværnet havde udviklet sig til en vigtig partner på havet.

Med den stigende professionalisme i uddannelserne og de nye stålfartøjer af **800-klassen** blev marinehjemmeværnet i løbet af 90'erne en væsentlig aktør på det maritime område.

Tre marinehjemmeværnsfartøjer deltog sammen med to svenske patruljefartøjer og et slukningsfartøj i slukning af en skibsbrand på et russisk skib på Københavns Red.

TIDSLINJE

1990 - 1999

1991

Warszawapagten opløses

1992 - 2001

18 fartøjer af MHV 800-klassen bygges på Søby Værft

1994

De sidste russiske tropper forlader Tyskland

1995

Borgerkrigen i Bosnien afsluttes

1998

Virksomhedshjemmeværnet oprettes

1999

I forbindelse med forsvarsforliget nedlægges syv flotiller i marinehjemmeværnet, og flåden beskæres med syv fartøjer

1999

Marinehjemmeværnets Bevogtnings- og nærforsvarsstyrke (BON) oprettes

Til kamp for skolen på Slipshavn

I forbindelse med udarbejdelsen af forsvarsforliget i 1998 var der forslag fremme om at nedlægge skolen på Slipshavn. Skolen indtager en helt central rolle i marinehjemmeværnet, så der blev igangsat en omfattende lobby-kampagne for skolens overlevelse. Det lykkedes at ændre beslutningen, og skolen blev bibeholdt. Til gengæld blev syv flotiller nedlagt, og marinehjemmeværnets flåde blev reduceret med et tilsvarende antal skibe.

Med udgangen af 90'erne rådede Marinehjemmeværnet over en flåde på 30 fartøjer:

- Ni MHV 800-klasse fartøjer
- Seks MHV 90-klasse fartøjer
- Seks MHV 80-klasse fartøjer
- Tre MHV 70-klasse fartøjer
- Seks MHV 20-klasse fartøjer

Flotillemærker

Nye tider – nye opgaver

Terrorangrebet mod USA den 11. september 2001 satte en helt ny sikkerhedspolitisk dagsorden. Den 7. oktober indledte USA krigen i Afghanistan, og den 14. december vedtog Folketinget at sende danske soldater til konflikten. I december 2008 stillede hjemmefløjen med første bevogtningsdeling til **Afghanistan**. Det er blevet til mange delinger siden, og medlemmer af marinehjemmefløjen har også været af sted.

Selvom den kolde krig var slut, skulle der stadig holdes et vågent øje med skibstrafikken i Danmark. Og i det nye årtusinds første årti tog marinehjemmefløjens største opgave for Søværnet rigtigt form. **Farvandsovervågningen** blev en fast opgave med to fartøjer på havet 50 weekender om året.

I det nye årtusind får marinehjemmefløjen bygget **900-klassefartøjerne** med kapacitet til at inddæmme olieforurening efter erfaringerne med to store ulykker i Danmark.

I marts 2001 kolliderede tankskibet Baltic Carrier med fragtskibet Tern i Kadetrenden syd for Møn. Baltic Carrier lækkede 2.700 ton tung brændstofolie, som drev op i Grønsund. Marinehjemmefløjen kæmpede side om side med Søværnet i mange døgn for at samle olien op.

I maj 2003 kolliderede fragtskibene FU SHAN HAI og Gdynia tre sømil nord af Bornholm. FU SHAN HAI gik til bunds og lækkede tung brændstofolie. Det lokale marinehjemmefløjen på Bornholm knoklede i over 14 dage sammen med Søværnet for at inddæmme olien, og nye besætninger blev fløjet ind undervejs.

TIDSLINJE

2000 – 2009

2001

Terrorangrebet i USA den 11. september

Afghanistankrigen, operation Enduring Freedom

Olieforurening i Kadetrenden og Grønsund efter skibskollision

2003

Olieforurening ved Bornholm efter skibskollision

2003 – 2012

Søby Værft bygger 12 MHV 900-fartøjer med plads til flydespærringer om bord.

2004

Estland, Letland og Litauen bliver medlemmer af NATO

2005

Hjemmefløjens medlemmer skal beslutte, om de vil være aktive eller gå i reserven som passive medlemmer

2008

Hjemmefløjen udsender den første bevogtningsdeling til Afghanistan

Større ansvar

I 2000 – 2009 var en lille flok frivillige i marinehjemmeværnet så dygtige, at de ud over at skabe professionelle søredningskurser til værnets medlemmer også påvirkede grundlaget for, hvordan man i dag gennemfører eftersøgning og redning til søs.

De nye **bevogtnings- og nærforsvarsenheder** havde arvet en stor opgave fra Søværnet med bevogtning af sømilitære anlæg som flådestationer og depoter og bevogtning af krigsskibe på besøg i civile havne. Efter en hård start blev de efterhånden indsat rutinemæssigt af søværnet.

Marinehjemmeværnet indgik nye aftaler med både **SKAT** og **politiet** om at støtte med fartøjer og besætninger på de

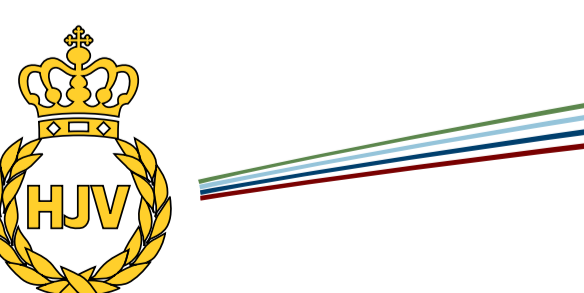
res patruljer til søs. SKAT tjekker, at toldreglerne overholdes, og politiet tjekker, at der er styr på speedbåds-certifikater, redningsveste og alkohol mv. Marinehjemmeværnet leverer skib og besætning – og den maritime uddannelse.

Marinehjemmeværnet rådede efterhånden over en meget moderne flåde. 70-klassen var udfaset, og 90-klassen var også på vej ud. Sidst i 2009 bestod flåden af:

- 18 MHV 800-klasse fartøjer
- 11 MHV 900-klasse fartøjer
- Et MHV 90-klasse fartøj

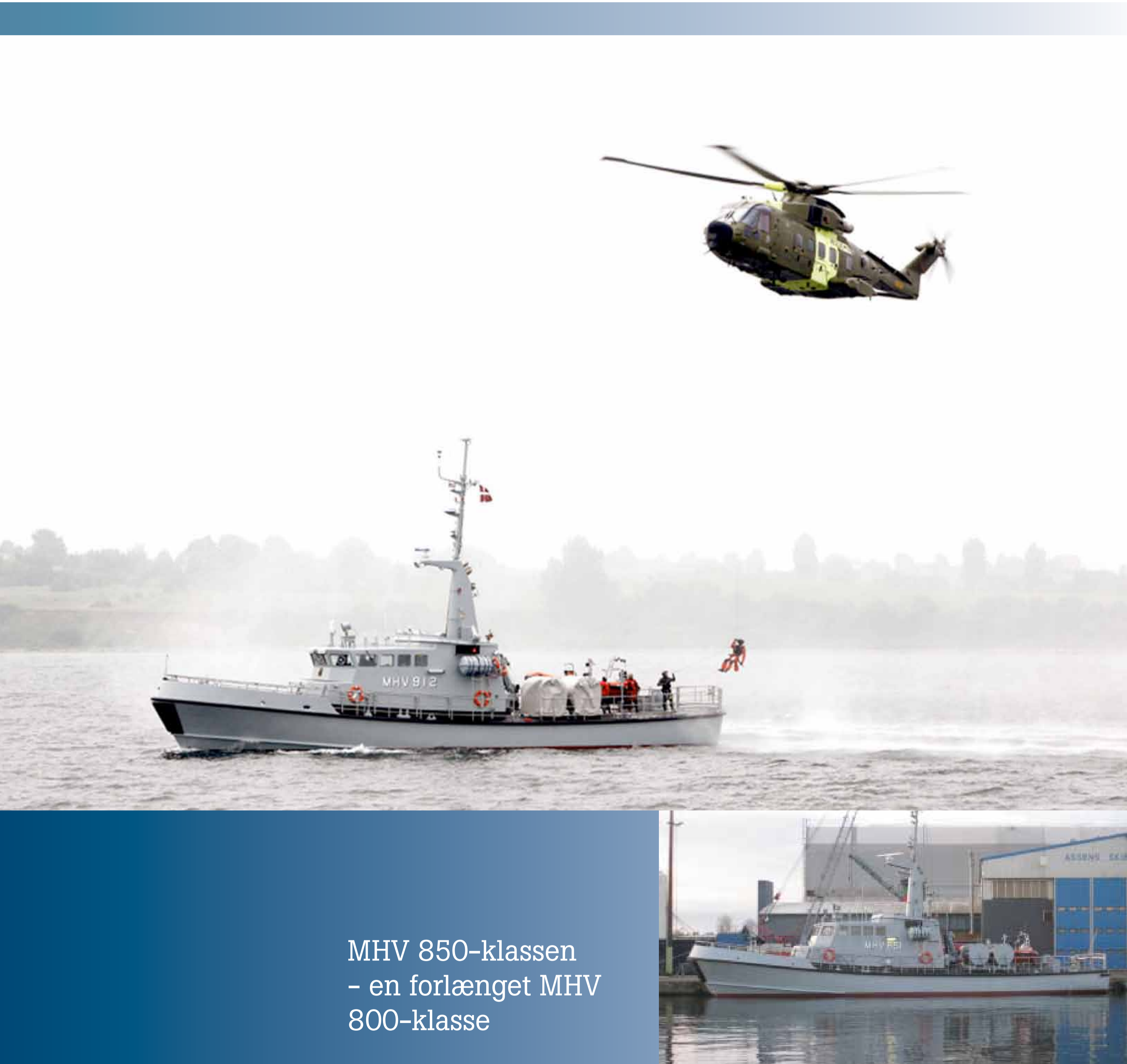

Flotillemærker

Et eftertragtet værn

MHV 850-klassen
– en forlænget MHV
800-klasse

Marinehjemmeværnet står i dag på toppen af 60 års udvikling. Uddannelserne har aldrig været bedre, materiellet er nyt og professionelt, og der er stor efterspørgsel efter marinehjemmeværnets frivillige og deres mange kapaciteter.

Miljøopgaven og marinehjemmeværnets beredskab har stor politisk bevågenhed, og med det seneste forsvarsforlig var det en målsætning at undersøge, om man kunne forøge marinehjemmeværnets miljøkapacitet ved at forlænge en 800-klasse og dermed opgradere den til en 900-klasse med plads til miljømoduler med flydespæringer. I 2010 skar man derfor MHV 818 SABOTØREN over og forlængede den med 3,5 m.

Marinehjemmeværnets bevogtningsstyrker har også haft fart på udviklingen. De har skiftet navn til **Maritime Force Protection**, og de har fået nye opgaver. De beskæftiger sig stort set ikke længere med objekter på landjorden, og hele havnebevogtningspecialet er rykket tættere på skibene og på vandet. Samtidig er de blevet udrustet med gummibåde på trailere, som gør dem meget fleksible.

TIDSLINJE

2010 –

2010

MHV 818 SABOTØREN forlænges og udstyres med ekstra miljøkapacitet som MHV 900-klassen

Marinehjemmeværnets bevogtningsstyrker kan fejre 10 års jubilæum

2010 – 2011

Det arabiske forår – folkeligt oprør mod regimerne i bl.a. Egypten, Libyen og Tunesien

2011

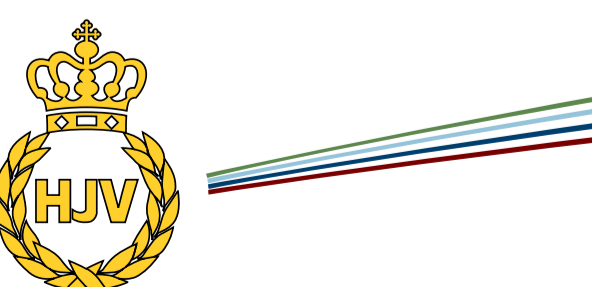
Hjemmeværnet udsender frivillige til tjeneste i Kosovo

Marinehjemmeværnet får egen chef og bliver samtidig oprettet som en ny myndighed ved årsskiftet

Marinehjemmeværnets bevogtningsstyrker får nyt koncept og skifter navn til Maritime Force Protection

2012

Marinehjemmeværnet fejrer 60 års jubilæum

Nye samarbejder og opgaver

Marinehjemmeværnets sejlene enheder og **Flyverhjemmeværnets flyvende delinger** har startet et nyt samarbejde. Flyverhjemmeværnet råder over otte flyvende enheder med hver et CESSNA-fly, en pilot og en besætning. Ved eftersøgninger og olieforureningsopgaver kan Flyverhjemmeværnets fly levere et hurtigt overblik fra oven og lede marinehjemmeværnets fartøjer til den rette position.

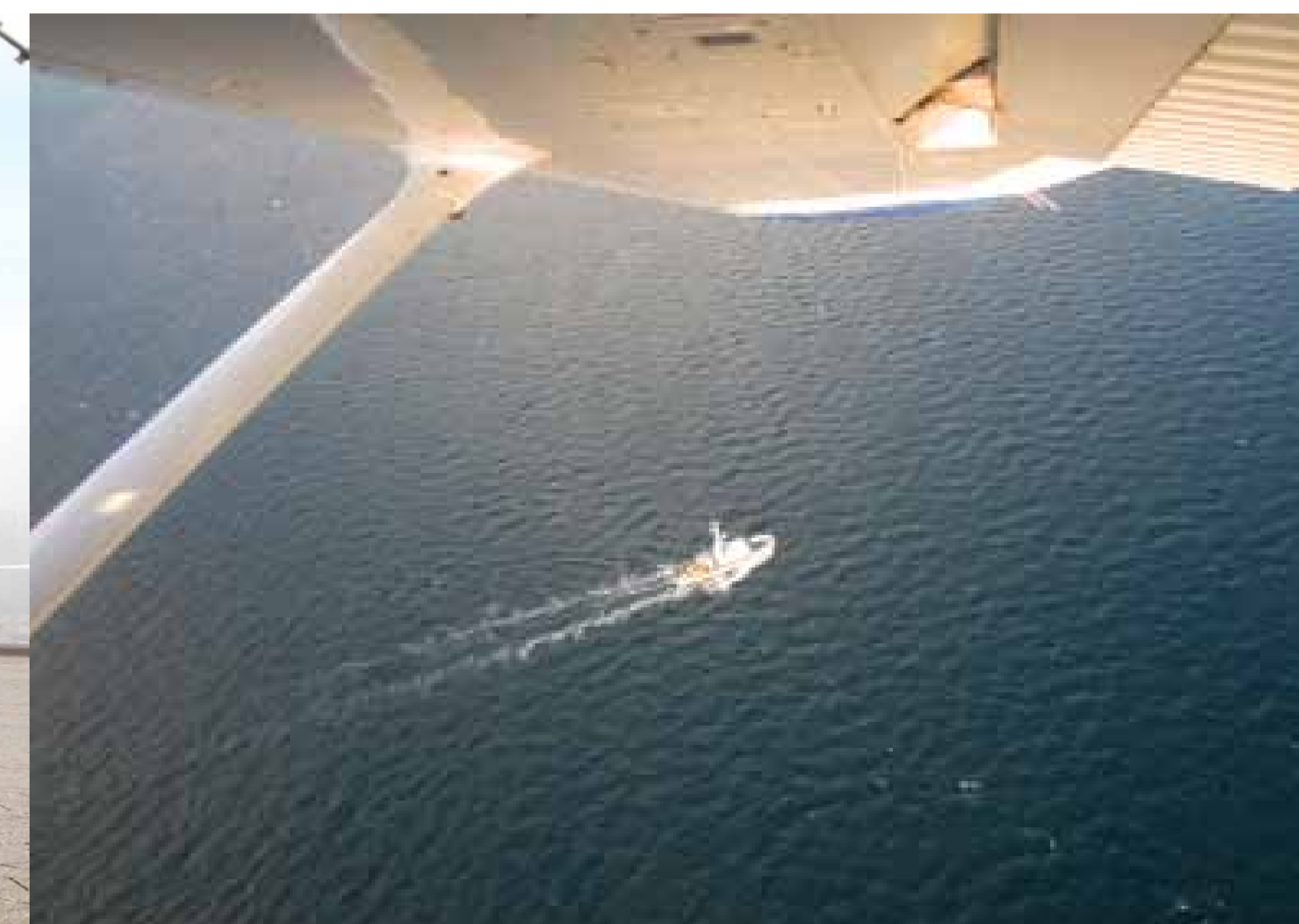
Marinehjemmeværnet starter samarbejde med **Dansk Center for Havforskning**, der arbejder for at finde praktiske løsninger for havforskernes sejladsbehov. Havforskerne kan bruge marinehjemmeværnet, når de skal på havet med deres instrumenter og måle bestanden af dræbergopler, tage pulsen på hvordan havbunden

har det, eller følge delfinernes ruter gennem bælder og fjorde.

I de senere år har marinehjemmeværnet også støttet videnskabelige projekter som geologiske bombninger til havs, opsendelse af vejrballoner og senest affyringer af rumraketter.

I dag er marinehjemmeværnets flåde moderne og homogen. Den består af:

- 17 MHV 800-klasse fartøjer
- 12 MHV 900-klasse fartøjer
- Et MHV 850-klasse fartøj

Flotillemærker

Marinehjemmeværnet

Pionérer

Marinehjemmeværnets flåde var i mange år baseret på udlånte kuttere og motorbåde. Man trænede de maritime færdigheder og vedligeholdte i stor udstrækning selv sine både. Og madpakkerne - dem havde man med hjemmefra.

Det lokale initiativ og engagementet var grundlaget for udviklingen, og efterhånden som marinehjemmeværnet beviste sit værd og ikke var til at komme uden om, blev forholdene gradvist bedre.

Professionelle

Marinehjemmeværnet anno 2012 er i dag udrustet med tidens nyeste materiel. 30 topmoderne fartøjer og 42 gummibåde. Uddannelserne er på et højt niveau, og de avancerede skibe vedligeholdes af Forsvaret.

Marinehjemmeværnet i dag er en frivillig og professionel del af Søværnets beredskab inden for havmiljø og sikkerhed til søs. Og det lokale initiativ og engagementet er stadig grundlaget for udviklingen.

60ÅR

Marinehjemmeværnet

